

STAVANGER KOMMUNE

Økonomiavdelingen

Strategi og analyse

Finansdepartementet, Skattelovavdelingen Pb 8008
Dep, 0030 OSLO

Dato: 28.09.2015
Saksnummer: 15/10585-10
Journalnummer: 89413/15
Deres referanse:

SVAR - HØRING OM EIENDOMSBEKATNING AV ARBEIDSMASKINER MV. I VERK OG BRUK

Viser til deres utsendelse av 18.06.2015 vedrørende høring om eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk, samt til utsatt svarfrist til etter formannskapets behandling av høringen torsdag 24. september 2015 (jf. deres brev av 27.08.2015).

Formannskapet behandlet høringen i sak 198/15. Rådmannens forslag ble vedtatt med 16 stemmer (H, Ap (5), V (1), KrF, Sp, Pp og de uavhengige representantene Helge Solum Larsen og Marcela Molina)

FrP's alternative forslag om å støtte forslaget fra Finansdepartementet om foreslåtte endringer i eiendomsskatteloven fikk 3 stemmer (FrP).

Formannskapets flertallsvedtak:

Stavanger kommune viser til Finansdepartementets høringsnotat av 18.06.2015 og avgir følgende høringsuttalelse:

1. Stavanger kommunes primære standpunkt er at en endring av eiendomsskatteloven slik som beskrevet i høringsnotat fra Finansdepartementet ikke kan støttes. Dette gjelder begge alternative lovforslag. Kommunens begrunnelse:
 - a) Lovforslagene innskrenker kommunens lokale handlefrihet og styringsrett over den eneste lokalt bestemte inntektskilden.
 - b) Forslagene innebærer innføring av nye begreper og definisjoner som skaper nye behov for avklaringer og grenseoppganger. Dette gir lavere forutsigbarhet for begge parter.
 - c) Foreslåtte endringer gir vridninger og ulike effekter til ulike typer eiendomsanlegg og bryter med likebehandlingsprinsippet av alle eiendomsobjekt som eiendomsskatteobjekt. Eksempler her er vannkraftverk kontra vindkraftverk og olje/gassanlegg.
 - d) Foreslåtte endringer bidrar til ulik behandling av næringer.
 - e) Lovforslagene medfører behov for retaksering. Høringsnotatet omhandler ingen avklaring hvordan dette skal håndteres i forhold til regelverket om alminnelig

taksering for de kommunene som har eiendomsskatteobjekter ut over verk og bruk.

- f) Endringene i grunnlagene for beskatning medfører at kommunene påføres kostnader for gjennomgang av alle næringseiendommer, retaksering, klage- og tvistebehandling.
- g) En omlegging som beskrevet medfører betydelige inntektsbortfall for kommunene.
- h) Inntektsbortfallet er ikke foreslått finansiert. Det innebærer at kommunene enten må redusere sine utgifter gjennom kutt i tjenesteproduksjonen, eller kommunens øvrige eiendomsskatteyttere må ilegges økt skatt.

2. Stavanger kommunes sekundære standpunkt er at dersom ett av endringsforslagene blir vedtatt, må iverksettelse av den nye ordningen utsettes inntil;

- a) Kommunene som rammes av endringen i form av lavere inntekt fra eiendomsskatt, og eller mister retten til framtidige eiendomsskatteinntekter, blir kompensert fullt ut fra staten.
- b) Sentrale retningslinjer for eiendomsskattetakseringen er utarbeidet for å fremme likebehandling og økt forutsigbarhet.

Vedlagt følger kommunens saksframlegg i saken.

Brevet sendes kun digitalt via ønsket lenke:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-om-eiendombeskatning-av-arbeidsmaskiner-mv.-i-verk-og-bruk/id2423331/>

Med hilsen

Kristine C. Hernes
direktør økonomi

Hilde Vikan
strategi- og analysesjef

Vibeke Bø Langeland
saksbehandler

Vedlegg: Stavanger kommune saksframlegg fsak 198/15 høring verk og bruk

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Saksframlegg

REFERANSE
VBL-15/10585-5

JOURNALNR.
81488/15

DATO
01.09.2015

Planlagt behandling i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Votering:
Stavanger formannskap (AU)	/	22.09.2015	
Stavanger formannskap	/	24.09.2015	

HØRINGSUTTALELSE TIL ENDRING AV EIENDOMSSKATTELOVEN: EIENDOMSBESKATNING AV ARBEIDSMASKINER MV. I VERK OG BRUK

Forslag til vedtak:

::: Sett inn innstillingen under denne linja ↓

Stavanger kommune viser til Finansdepartementets høringsnotat av 18.06.2015 og avgir følgende høringsuttalelse:

1. Stavanger kommunes primære standpunkt er at en endring av eiendomsskatteloven slik som beskrevet i høringsnotat fra Finansdepartementet ikke kan støttes. Dette gjelder begge alternative lovforslag. Kommunens begrunnelse:
 - a. Lovforslagene innskrenker kommunens lokale handlefrihet og styringsrett over den eneste lokalt bestemte inntektskilden.
 - b. Forslagene innebærer innføring av nye begreper og definisjoner som skaper nye behov for avklaringer og grenseoppganger. Dette gir lavere forutsigbarhet for begge parter.
 - c. Foreslåtte endringer gir vridninger og ulike effekter til ulike typer eiendomsanlegg og bryter med likebehandlingsprinsippet av alle eiendomsobjekt som eiendomsskatteobjekt. Eksempler her er vannkraftverk kontra vindkraftverk og olje/gassanlegg.
 - d. Foreslåtte endringer bidrar til ulik behandling av næringer.
 - e. Lovforslagene medfører behov for retaksering. Høringsnotatet omhandler ingen avklaring hvordan dette skal håndteres i forhold til regelverket om alminnelig taksering for de kommunene som har eiendomsskatteobjekter ut over verk og bruk.
 - f. Endringene i grunnlagene for beskatning medfører at kommunene påføres kostnader for gjennomgang av alle næringseiendommer, retaksering, klage- og tvistebehandling.
 - g. En omlegging som beskrevet medfører betydelige inntektsbortfall for kommunene.
 - h. Inntektsbortfallet er ikke foreslått finansiert. Det innebærer at kommunene enten må redusere sine utgifter gjennom kutt i tjenesteproduksjonen, eller kommunens øvrige eiendomsskatteyttere må ilegges økt skatt.

2. Stavanger kommunes sekundære standpunkt er at dersom ett av endringsforslagene blir vedtatt, må iverksettelse av den nye ordningen utsettes inntil;
 - a. Kommunene som rammes av endringen i form av lavere inntekt fra eiendomsskatt, og eller mister retten til framtidige eiendomsskatteinntekter, blir kompensert fullt ut fra staten.
 - b. Sentrale retningslinjer for eiendomsskattetakseringen er utarbeidet for å fremme likebehandling og økt forutsigbarhet.

::: Sett inn innstillingen over denne linja ↑

Sammendrag

Finansdepartementet foreslår endringer i lov om eiendomsskatt til kommunene vedrørende «verk og bruk». Forslaget innebærer å frita produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner for eiendomsskatt. Alternativt foreslås å fjerne verk og bruk som eget utskrivingsalternativ i tillegg til å frita produksjonsutstyr/installasjoner. I stedet opprettes vannkraftverk som eget alternativ.

Stavanger kommune støtter ikke forslagene til endringer i eiendomsskatteloven, hovedsakelig grunnet redusert lokal handlefrihet, inntektsbortfall og brudd på likebehandlingsprinsippet og forutsigbarheten.

Sekundært må kommunene kompenseres fullt ut for inntektsbortfallet og sentrale retningslinjer for eiendomsskattetakseringen utarbeides.

[... Sett inn saksutredningen under denne linja ↓](#)

HØRINGSUTTAELSE TIL ENDRING AV EIENDOMSSKATTELOVEN: EIENDOMSBESKATNING AV ARBEIDSMASKINER MV. I VERK OG BRUK

Bakgrunn for saken

Finansdepartementet har i høringsnotat av 18.06.2015 foreslått endringer i lov om eiendomsskatt til kommunene. Forslaget innebærer å frita produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner for eiendomsskatt. Alternativt foreslås å fjerne verk og bruk som egen eiendomskategori og utskrivingsalternativ i tillegg til at produksjonsutstyr og installasjoner fritas for eiendomsskatt, samtidig som vannkraftverk opprettes som eget utskrivingsalternativ. Høringsnotatet følger vedlagt.

KS har 21.08.2015 avgitt en høringsuttalelse hvor KS primært ikke støtter forslaget til endringer i eiendomsskatteregelverket og sekundært foreslår en bredt sammensatt lovkomite for videre utredning og samtidig en kompensasjon for en eventuell innskrenking i retten til å skrive ut eiendomsskatt.

Stavanger kommune avgir i denne saken egen høringsuttalelse, bl.a. for å få fram konsekvensene for kommunen.

Fakta

Forslag til lovendring - høringsnotat av 18.06.2015

Finansdepartementet utga 18.06.2015 *Høringsnotat – Eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk*, jf. vedlegg 1. Høringsfristen er satt til 18. september 2015. Rådmannen har søkt om forlenget frist til etter formannskapetets behandling av saken, 24. september 2015. Forlenget svarfrist er innvilget av Finansdepartementet.

Høringsnotatet inneholder to alternative forslag til lovendring vedrørende «verk og bruk»: Det ene forslaget innebærer å frita produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner for eiendomsskatt. Alternativt foreslås å fjerne verk og bruk som egen eiendomskategori og utskrivingsalternativ i tillegg til at produksjonsutstyr og installasjoner fritas for eiendomsskatt, samtidig som vannkraftverk opprettes som eget utskrivingsalternativ.

Det første forslaget innebærer at nye begreper innarbeides og erstatter tidligere begrep «arbeidsmaskiner mv.» samtidig som betydningen endres. Notatet belyser både dette og øvrige forslag nærmere. Anslag for inntektsbortfallet til kommunene er oppgitt til kr 1,2 mrd. per år.

Departementet har ikke tatt stilling til hvilket alternativ som eventuelt bør erstatte dagens regel og vil foreta en nærmere vurdering av dette etter høringsrunden. Forslag til ikrafttredelsestidspunkt legges ikke fram, dog gis det signaler om at endringene først kan tre i kraft fra eiendomsskatteåret 2017. Videre ønsker departementet særlig tilbakemelding fra eiendomsskattekommunene om hvilke lokale virkninger endringene vil gi, deriblant økonomiske konsekvenser.

Gjeldende lovverk og vedtak

[Lov om eiendomsskatt til kommunene \[eiendomsskattelova\]](#) av 6. juni 1975 omhandler blant annet regler for skattepliktige eiendommer, utskrivingsalternativene for eiendomsskatt og omsetningsverdien (ved fritt salg) som grunnlag for takst.

Bystyret i Stavanger kommune vedtar årlig kommunens eiendomsskattesatser og utskrivingsalternativ gjennom sitt budsjettvedtak ved behandling av handlings- og økonomiplanen, senest i sak [184/14](#).

KS sin høringsuttalelse

KS har avgitt høringsuttalelse 21.08.2015, jf. vedlegg 2, hvor KS sin forståelse av lovforslagene framkommer sammen med en redegjørelse av de økonomiske konsekvensene av forslagene og KS sine merknader til lovforslagene. Redusert lokalt selvstyre, manglende forutsigbarhet og likebehandling er tilbakemeldingene fra KS.

KS peker på at de økonomiske konsekvensene for kommunene er tredelt (samlet beløp for kommunene framgår i parentes):

- direkte inntektstap for kommunene i tap av eiendomsskatt (anslag over kr 1,7 mrd.)
- kostnader ved omtaksering (anslag kr 85 mill.) og
- effekter av å fjerne verk og bruk som eiendomskategori og utskrivingsalternativ mens vannkraftverk blir eget alternativ (ikke mulig å tallfeste).

KS viser også til at endringen vil medføre at skattegrunnlaget forskyves fra kommunene til staten. Kompensasjon for inntektsbortfallet i kommunene er ikke håndtert i høringsnotatet og forutsettes fullt ut kompensert. Sistnevnte antas krevende å få til basert på tidligere erfaringer. Rene omfordelinger i inntektssystemet til kommunene skjer innenfor en gitt vekstramme for frie inntekter og er provenynøytrale for kommunesektoren samlet.

KS støtter ikke forslag til endringer i eiendomsskatteregelverket. Sekundært anbefales å opprette en bredt sammensatt lovkomite for videre utredning.

Stavanger kommune – økonomiske fakta

Verk og bruk er per i dag ikke skilt ut i kommunenes rapporteringsplikt. I vedlagte liste i høringsuttalelsen fra KS framkommer Stavanger kommune med kr 4,55 mill. i samlet rapportert eiendomsskatteinntekt for verk og bruk og herav kr 3,5 mill. i forventet tap i slike inntekter dersom endringene i høringsnotatet gjennomføres. Se også tabell 1 – første tallkolonne.

Rådmannen presiserer at dette er tall basert på en spørreundersøkelse fra KS i sommer og hvor tallgrunnlag for 2014 ble etterspurt. I listen står ikke takseringstidspunkt for siste alminnelige taksering eller promillesatsen oppført. Eiendomsskattesatsen har i 2015 økt til 4 % (fra 2 % i 2014). Således er inntektstapet på ca. kr 7 mill. for Stavanger kommune i 2015-kroner. Kaianlegg inngår også i verk og bruk, og inntekter fra disse kommer i tillegg. Kommunen har per i dag ikke inntekter fra vindkraftanlegg, vannkraftanlegg eller ilandførings-/fordelingsanlegg for olje/gass, jf. tabell 1.

Beløp i hele tusen kroner

Eiendomskategori innen "Verk og bruk"	Eiendomsskatt verk og bruk i 2014, 2 ‰	Eiendomsskatt verk og bruk i 2015, 4 ‰	Planlagt eiendomsskatt 2017, kontormessig justering og 4 ‰	Potensiell eiendomsskatt 2017, 7 ‰
Objekter antatt urørt av lovendringer i høringsnotat				
Verk og bruk - tomter og bygg	1 043	2 086	2 503	4 381
Objekter som bortfaller ved lovendringene i høringsnotat				
Vannkraft	0	0	0	0
Vindkraft	0	0	0	0
Prosessanlegg petrokjemi	0	0	0	0
Gass og fjernvarme	445	890	1 068	1 869
Kraftlinjer	2 150	4 300	5 160	9 030
Teleanlegg med mer	809	1 618	1 942	3 398
Maskiner og produksjonsutstyr	108	216	259	454
Delsum verk og bruk, bortfall av inntekter	3 512	7 024	8 429	14 750
Samlet sum verk og bruk	4 555	9 110	10 932	19 131

Tabell 1 Økonomisk oversikt eiendomsskatteinntekter fra verk og bruk i Stavanger kommune.

En omlegging av eiendomsskatt på verk og bruk vil medføre at kun bygninger og tomter kan legges til grunn i eiendomsskatteobjektene, anslagsvis kr 2 mill. i 2015. Takstene i Stavanger ble i hovedsak satt ved siste taksering med effekt fra 01.01.2006. Alminnelig taksering skal foretas hvert 10. år. Bystyret kan eventuelt vedta en kontormessig justering på inntil 10 %. I gjeldende *Handlings- og økonomiplan 2015-2018 for Stavanger kommune* ligger en kontormessig justering til grunn for 2016 og for 2017 i påvente av ny alminnelig taksering. Dette medfører at bortfallet av eiendomsskatteinntekter i 2017 vil utgjøre minst kr 8,4 mill. forutsatt at promillesatsen på 4 videreføres.

Potensielt bortfall ved maksimal sats 7 ‰ og oppjusterte verdier per 2017 (basert på takseringen til 2006) vil utgjøre om lag kr 15 mill. for Stavanger kommune.

I tillegg medfører foreslåtte endringer at objektene må gjennomgå ny taksering. Omsetningsverdi for tomter og bygg til et verk og bruk kan være krevende å finne da eiendommene ofte er lite omsettbare på det frie marked. Følgelig er det vanskelig i dag å identifisere nøyaktige effekter av alle foreslåtte endringer.

Vurdering

Rådmannen har på eget grunnlag foretatt vurdering av foreliggende høringsnotat. I tillegg har KS tatt opp flere eiendomsskatt-faglige spørsmål og kommentarer som rådmannen finner relevante og gjeldende også for Stavanger kommune. Rådmannen støtter KS sin høringsuttalelse.

Rådmannen har følgende merknader til høringsnotatet:

Eiendomsskatteloven avgrenser hva som skal være med i eiendomsskattegrunnlaget. Den setter prinsippet om at arbeidsmaskiner og anlegg som ikke er en del av foretaket

ikke skal regnes med, unntatt når dette er en integrert del av anlegget og dermed er å anse som fast eiendom.

Dette betyr at bygninger og produksjonsanlegg må være gjensidig tilpasset og integrert i hverandre for å inngå i skattegrunnlaget. Etter rådmannens oppfatning avviker ikke begrepet «arbeidsmaskiner m.v.» lovens definisjon på faste eiendommer, slik det hevdes i høringsnotatet på side 16, men inngår i definisjonen. I verk og bruk hvor arbeidsmaskiner m.v. inngår i grunnlaget for eiendomsskatt, utgjør dette i enkelte tilfeller betydelige verdier. Det vil utvilsomt være i skattyters økonomiske interesse å stille spørsmål rundt kategoriseringen.

Forslagene til lovendring innebærer innføring av nye begreper og definisjoner. «Produksjonsutstyr og –installasjoner» har ingen soleklar definisjon og vil skape nye behov for avklaringer og grenseoppganger, i tillegg til at skjønn fortsatt må benyttes. Dette kan gi grunnlag til tvistesaker og krevende runder i rettsapparatet inntil nye forståelser og tolkninger foreligger. Endringen gir utvilsomt lavere forutsigbarhet for begge parter i forhold til dagens veletablerte regelforståelse.

Dagens regelverk innen eiendomsskatt kan medføre forskjeller i kommunenes tolkning og dermed skape ulik praktisering. Eiendomsskatt er den eneste lokalt bestemte inntektskilden som kommunene innenfor lovens rammer helt og fullt kan bestemme over selv. Rådmannen ønsker å opprettholde den lokale handlefriheten. Sentrale retningslinjer for eiendomsskattetakseringen bør imidlertid utarbeides for å fremme likebehandling og økt forutsigbarhet. Dette er fordelaktig både ved dagens regelverk og ved eventuelle framtidige endringer.

Foreslåtte endringer gir vridninger og ulike effekter til ulike typer eiendomsanlegg som skaper og produserer energi. Eksempelvis fritas olje-/gassanlegg og vindkraftverk i stor grad for beskatning, mens eiendomsskatt på vannkraftanlegg opprettholdes. Rådmannen vurderer det irrelevant hvem som setter taksten på objektene (ev. hvilken takseringsmetode). Eiendomsobjektene bør kunne likebehandles som aktuelle eiendomsskatteobjekter. Tilsvarende gjelder også for data-, tele og strømlinjer/-anlegg. Tilleggs effekten av dette er at enkelte næringer ser ut til å bli behandlet ulikt i eiendomsskatteloven.

I høringsuttalelsen til KS kommer det ikke fram hvor gamle takstgrunnlagene er eller hvilke satser statistikken bygger på, ev. en omregning til dagens 2015-verdier. Potensielt inntektstap for kommunene er oppdaterte takster til maksimale satser for eksisterende verker og bruk. I tillegg kommer eventuelle nye etableringer og oppgraderinger av eiendomsanlegg i framtida.

Rådmannen vil følgelig anta at inntektsbortfallet vil utgjøre et noe høyere beløp i årene framover.

Rådmannen støtter KS sitt krav om å kompensere retten til å skrive ut eiendomsskatt. Det vil imidlertid være utfordrende å gjennomføre og finne en kompensasjonsmodell for kommunene som samtidig skal oppfattes rettferdig både i dag og i framtida. Ikke alle kommuner har innført eiendomsskatt. Blant de kommunene som har innført eiendomsskatt, er skattegrunnlaget svært ulikt.

Utskriving av eiendomsskatt er den eneste skatten som kan påvirkes lokalt. 343 kommuner benytter seg av alternativet med å skrive ut eiendomsskatt på verk og bruk i 2015. Den lokale handlefriheten og handlekraften vil bli betydelig berørt dersom muligheten forsvinner.

Bortfall av betydelige eiendomsskatteinntekter til kommunene vil isolert sett bety noe for nivået for samlet skatteandel for kommunene i prosent av samlede inntekter i kommunesektoren (skatteandelen de siste årene er holdt på 40 %). Endringer vil kunne bety noe for framtidige kommunale skattører. Dette er ikke belyst i høringsnotatet.

Når det gjelder de lokale forhold, har Stavanger kommune hatt eiendomsskatt på verk og bruk i en lang årrekke. Erfaringene er få klager og ingen saker i rettsinstanser.

En omlegging av regelverket rundt verk og bruk slik som skissert i notatet fra finansdepartementet vil medføre ny taksering på samtlige objekt, saksbehandling og behandling i takstnemnder. Kostnadene anslås til kr 0,5 mill. til kr 1,0 mill. og kommer i tillegg til ev. inntektstap. Ytterligere kostnader kommer i tillegg dersom tolkninger av det nye regelverket skal avklares i eller utenfor rettsapparatet, ev. gjennom flere sakkyndige uttalelser.

Ytterligere bortfall av om lag kr 8,4 mill. i 2017 vil skape nye utfordringer med å finne balanse mellom kommunens utgifter og inntekter, deriblant langsiktige og bærekraftige netto driftsresultater. Et eventuelt bortfall av et potensial på om lag kr 15 mill. i 2017 er betenkelig uten ytterligere kompensasjon og reduserer velferdstilbudet i kommunen, samt lokaldemokratiets styring og fleksibilitet.

Det er fire alternative tilnærminger til høringsuttalelsen:

- a. Generell tilslutning til høringsdokumentet
- b. Generell tilslutning med konkrete merknader
- c. Generell avvisning
- d. Generell avvisning med subsidiær drøfting og anbefaling.

Konklusjon

Rådmannen kan ut fra de vurderinger som er gjort ovenfor trekke følgende konklusjoner om forslaget til endring av eiendomsskatteloven:

Stavanger kommunes primære standpunkt er at en endring av eiendomsskatteloven slik som beskrevet i høringsnotat fra Finansdepartementet ikke kan støttes. Begrunnelsen er redusert lokal handlefrihet, inntektsbortfall og brudd på likebehandlingsprinsippet av eiendomsobjekter og mindre forutsigbarhet for partene. Rådmannen støtter KS sin høringsuttalelse. Lokale økonomiske effekter er nærmere beskrevet i saksframlegget og i forslag til vedtak.

Stavanger kommunes sekundære standpunkt er at iverksettelse av den nye ordningen må utsettes inntil sentrale avklaringer på metode og tolkning av nytt lovverk foreligger. Nødvendige kompensasjonsordninger for kommunene må også foreligge samtidig.

Inger Østensjø
rådmann

Kristine C. Hernes
direktør økonomi

Vibeke Bø Langeland
saksbehandler

Vedlegg: Vedlegg 1 – Høringsnotat
 Vedlegg 2 – KS Høringssvar m/ vedlegg

[... Sett inn saksutredningen over denne linja ↑](#)

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.